

Opdateret 1-1-2022

HPV og vaccination

Kilde:

Sundhed DK:

<https://www.sundhed.dk/borger/patienthaandbogen/kvindesygdomme/sygdomme/infektioner/hpv-vaccination/>

Fakta

- Human Papiloma Virus (HPV) er årsag til mere end 99% af tilfælde af livmoderhalskræft
- HPV-vaccinen beskytter mod livmoderhalskræft og kønsvorter
- I Danmark er vaccine mod Human Papiloma Virus (HPV) gratis for piger og drenge der fylder 12 år.
- Vaccinationen er en del af børnevaccinationsprogrammet.
- For at få optimal gav af vaccinen, skal man helst vaccineres inden seksuel debut.
- Tilbuddet er frivilligt og gratis.

Gratis vaccination

Vaccination mod Human Papilomavirus (HPV) bliver tilbudt piger og drenge i 12-årsalderen som en del af børnevaccinationsprogrammet for at beskytte mod livmoderhalskræft. Vaccination sker hos egen læge.

Tilbuddet gælder for piger, der er fyldt 12 år, og vaccinationerne skal være afsluttet, inden hun er fyldt 18 år. Fra 1. juli 2019 er HPV vaccination gratis til drenge der fylder 12 år den 1. juli 2019 eller senere.

Vaccinen

Vaccinen dækker mod 9 forskellige HPV-typer. Syv af disse er beskyttelse mod livmoderhalskræft, de to andre beskytter mod kønsvorter (kondylomer). Man regner med, at vaccinen beskytter mod 90 % af livmoderhalskræft tilfælde. HPV-vaccination beskytter ikke mod alle tilfælde, blandt andet fordi livmoderhalskræft kan forårsages af andre HPV typer end de, der vaccineres mod. Derfor vil piger, der bliver HPV-vaccineret, senere blive indkaldt til screening for livmoderhalskræft - som alle andre kvinder.

HPV-vaccinen består af kunstigt fremstillede partikler, som ligner dele af overfladen på ægte HPV-virus. Bliver man vaccineret producerer man såkaldte antistoffer mod virus. Det vil sige, at

man bliver immun og dermed bliver beskyttet mod de nævnte HPV-typer, hvis kroppen bliver udsat for den.

Vaccinen er ikke levende, indeholder ikke virusarvestof og kan ikke give HPV-infektion. Den indeholder heller ikke sporstoffer af æg eller kylling, og den indeholder ikke kviksølv.

Vaccinationsregister

Som for de øvrige vacciner i børnevaccinationsprogrammet bliver vaccinen registreret elektronisk i det Danske Vaccinationsregister.

Alle vacciner i børnevaccinationsprogrammet er et frivilligt tilbud. Det samme gælder for HPV-vaccination.

Forældre skal give samtykke, før barnet kan blive vaccineret. Pigerne og drengene har også ret til at få information, og der skal lægges vægt på deres mening.

Hvorfor vaccinere?

Livmoderhalskræft skyldes Humant Papillomavirus (HPV). Over 70 % af alle tilfælde og forstadier af livmoderhalskræft skyldes HPV-type 16 eller 18. Ud over disse to virus beskytter vaccinen mod syv andre HPV-typer. Den beskytter mod næsten 90 % af alle tilfælde. For at få optimal gavn af vaccinen, skal man helst vaccineres inden seksuel debut, dvs. før man bliver smittet med HPV virus. Vaccinen kan dog også have effekt efter seksuel debut, da det ikke er sikkert at man har været smittet med HPV. Man forventer et stort fald i antallet af livmoderhalskræft og forstadier til livmoderhalskræft over de næste år, fordi mange piger bliver immune overfor disse HPV-typer.

HPV-infektion kan også give kræft her:

- På de ydre kønsorganer (kvinden)
- I skeden
- På penis
- I mundhulen
- På mandlerne
- I endetarmen

I Danmark tilbyder man gratis vaccination til 12-årige piger og drenge . Det forventes at medføre en "flokimmunitet", så der efterhånden bliver færre infektion med de kræftfremkaldende HPV-typer i befolkningen som helhed.

Se mere under information om HPV.

Hvem får HPV-infektion?

HPV-infektion er den hyppigste seksuelt overførte infektion.

Langt de fleste, omkring 80 %, af seksuelt aktive mennesker bliver smittet med HPV virus på et eller andet tidspunkt. Forekomsten af HPV-infektion er højst hos unge i de første år efter seksuel debut. Ofte finder man flere HPV-typer samtidigt.

Der er en sammenhæng mellem antallet af seksuelle partnere og risikoen for at få én af de skadelige HPV typer.

I de fleste tilfælde giver infektionen ingen symptomer, og når ikke at lave skade. Kroppens immunforsvar bekæmper virus, og infektionen går over uden at efterlade spor.

Hos omkring 10 % bliver infektionen imidlertid kronisk. En kronisk HPV-infektion kan give alvorlige celleforandringer, som igen kan udvikle sig til kræft. Udviklingen af livmoderhalskræft tager lang tid, formentlig over 10 år.

Risikoen for en kronisk infektion afhænger af kroppens evne til at danne lokale antistoffer, som forhindrer HPV i at beskadige cellerne. Der er ikke meget viden om, hvorfor nogle får celleforandringer, og andre ikke gør. HPV kan ligge latent og blive aktiveret ved svækket immunforsvar, f.eks. ved sygdomme, der påvirker immunforsvaret, og ved høj alder.

Hvordan undgår man HPV-infektion?

En HPV-infektion giver ingen symptomer, og man kan derfor ikke vide, om man er smittet med HPV. Der er ingen sikker beskyttelse mod HPV-infektion og anvendelse af kondom giver ikke fuld beskyttelse.

HPV kan også overføres fra kvinder til mænd ved oralsex, og kan forårsage HPV infektion i svælget. Dermed har man risiko for kræft i mandlerne/svælget. Virus kan endvidere overføres til endetarmen, hvor den kan forårsage celleforandringer og kræft.

Tobaksrygning påvirker ikke risikoen for at få HPV-infektion, men øger risikoen for udvikling af celleforandringer. Det skyldes, at der ophobes skadelige stoffer i slimhinderne.

Den bedste mulighed for at vurdere, om der er en skadelig HPV infektion til stede, er at kvinder følger de regelmæssige screeningstilbud med celleprøver fra livmoderhalsen.

Kan andre også blive vaccineret mod HPV?

Kun piger og drenge, der opfylder de ovenfor nævnte krav, kan blive vaccineret gratis. Man kan læse mere om dette på [Sundhedsstyrelsens hjemmeside](#)

Teoretisk kan man allerede ved den første seksuelle kontakt blive smittet med HPV, men risikoen for at få en eller flere HPV-infektioner stiger med alderen. De fleste seksuelt aktive mænd og kvinder har haft HPV-infektion.

Alle andre end dem, der er omfattet af børnevaccinationsprogrammet beskrevet ovenfor, skal indtil videre selv betale for vaccinen og evt. for selve vaccinationen.

Man kan overveje at vaccinere personer med nedsat immunforsvar, f.eks. HIV positive og personer i behandling der svækker immunforsvaret.

HPV vaccination efter keglesnit

Dansk Selskab for Gynækologi og Obstetrik beskriver en teoretisk effekt af HPV-vaccination til kvinder, der har fået foretaget keglesnit, men anbefaler det ikke direkte. Rationalet er både, at vaccinen eventuelt kan skabe immunitet mod en virus, der allerede har forårsaget celleforandringer men også, at den beskytter mod de andre virus, som kvinden eventuelt endnu ikke er eksponeret for. Rådgivningen bør ske hos gynækologen i forbindelse med keglesnittet, og det er den enkelte læges vurdering, om denne vil anbefale vaccine eller ej

Bivirkninger og sikkerhed

Der har i Danmark og i mange andre lande været en debat om, hvorvidt HPV-vaccinerne var ansvarlige for alvorlige bivirkninger hos unge piger. Det er væsentligt, når man vurderer bivirkninger, at man ikke forveksler dem med tilstande, der opstår i samme aldersklasse, og som kun har tidsmæssig sammenhæng med vaccinen, men som ikke skyldes vaccinen.

- De mest almindelige bivirkninger er, at man bliver hævet og øm i armen, hvor man er blevet stukket. Dette forsvinder efter få dage
- Kortvarig feber, hovedpine, kvalme, opkastning, diarré og mavesmerter er også rapporteret
- Allergisk reaktion i form af udslæt og kløe er sjældent
- I meget sjældne tilfælde kan mere alvorlige allergiske reaktioner opstå

De mere alvorlige mulige bivirkninger, der er beskrevet dækker over en bred vifte af symptomer fra nervesystemet fra hovedpine til kramper og lammelser. Det er vigtigt at understrege, at Sundhedsstyrelsen ikke har fundet bevis for en sammenhæng mellem vaccinationen og symptomerne, da disse gener også findes hos unge piger, der ikke er vaccineret. Uafhængig af vaccination vil nogle piger i den aktuelle alder få deres første symptomer på andre sygdomme som for eksempel diabetes, ledsygdomme og autoimmune sygdomme. Nogle af symptomerne efter vaccination kan skyldes vaccinen, andre opstår i samme tidsrum ved en ren tilfældighed.

Sundhedsstyrelsen mener fortsat, at den store effekt af vaccinationen klart opvejer eventuelle bivirkninger, både hos den enkelte og i samfundet som hele.

Over 270 millioner doser HPV-vaccine er givet over hele verden. I Danmark er mere end 630.000 piger vaccineret. Til og med september 2017 har Lægemiddelstyrelsen modtaget 2.490 indberetninger om formodede bivirkninger. Det svarer til, at 0,4 pct. af de vaccinerede har indberettet en formodning om en bivirkning, og under 0,2 pct. har indberettet en formodning om en alvorlig bivirkning. Det er vigtigt at huske på, at en indberettet formodning om alvorlig bivirkning ikke er ensbetydende med, at generne skyldes vaccinen.

Bivirkningerne ved HPV-vaccinen bliver fulgt tæt. I Danmark foretages faglige og videnskabelige vurderinger af mulige bivirkninger ved HPV-vaccinen af Sundhedsstyrelsen.

Hvis man er urolig for, om HPV vaccinen kan være skadelig for én selv eller ens datter eller søn, er det vigtigt at sætte sig grundigt ind i den viden, der er. Det kan man gøre på de nedenstående links. Der er meget god information på de sociale medier, men det er vigtigt at huske på, at der her kan være udtryk for meninger og tanker, og ikke nødvendigvis for reel viden.

Hvor længe beskytter HPV-vaccinen?

Der er foreløbig ingen tegn på, at effekten af vaccinen aftager med årene. Hvis det viser sig, at effekten aftager med tiden, kan det blive aktuelt med en genopfriskning af vaccinen.

Verdens sundhedsorganisation (WHO) anbefaler, at HPV-vaccine inkluderes i nationale børnevaccinationsprogrammer. Vaccinen er indført i de fleste europæiske lande og USA.

Sådan foregår vaccinationen

Vaccinen gives i overarmen og der gives to eller tre vaccinationer.

- Før vaccinationen spørger lægen eller sygeplejersken pigen eller drengen, om der har været reaktioner efter tidligere vacciner
- Det er vigtigt at informere om eventuelt brug af medicin, om allergi eller om andre sundhedsproblemer
- Det er sikkert at blive vaccineret, selvom man er forkølet eller lidt ude af form på en anden måde. Ved akut sygdom og feber over 38 grader anbefales det, at man venter med vaccinationen
- Som ved alle andre vacciner skal man vente i ca. 20 minutter, før man går hjem efter vaccinationen

Hvem bør ikke få HPV-vaccine?

Der bør ikke gives vaccine mod Humant Papillomavirus (HPV) til:

- Personer med kendt allergi mod indholdsstoffer i vaccinen
- Personer som har fået alvorlig reaktion ved tidligere doser af samme vaccine
- Personer med akut infektionssygdom med høj feber over 38 grader
- Gravide